

T

SAMEN SPORTEN NA SCHOOLTijd

Sporten is gezond én het is de ideale manier om kinderen lekker bezig te houden na schooltijd. Initiatieven voor sportieve naschoolse opvang (S-NSO) en naschoolse sportieve activiteiten (NSA) schieten uit de grond nu scholen, kinderopvangorganisaties en sportaanbieders de krachten bundelen en overheden de randvoorwaarden scheppen om naschoolse sport mogelijk te maken. Wat zijn de afwegingen die de betrokken organisaties maken bij de keuze voor NSA of S-NSO? 'Bewegen is belangrijk, maar kinderen vinden sport vooral léuk.' **Door: Margit Warmink**

Sportieve Naschoolse Opvang (S-NSO) of Naschoolse Activiteiten (NSA), voor kinderen maakt het niks uit waar ze sporten. In naam en soort activiteiten lijken de twee typen sportaanbod voor schooljeugd sterk op elkaar. De doelstellingen en de regelgeving eronder zijn echter sterk verschillend. S-NSO biedt sport aan als naschoolse opvang, vooral voor kinderen waarvan beide ouders werken. NSA heeft een sociaalmaatschappelijk karakter. In dit artikel een beschrijving van twee initiatieven, elk gestart vanuit een andere doelstelling. Kinderopvangorganisatie Kidsgear in Twello biedt sport aan als naschoolse opvang, met als doel ouders te ontlasten en kinderen lekker actief bezig te laten zijn in de frisse buitenlucht. De Leidse Welzijns Organisatie (LWO) wil kinderen in achterstandswijken in Leiden laten kennismaken met verschillende sporten en zo plezier in bewegen laten ervaren.

'Kinderen stimuleren meer te bewegen, dat is het doel dat de gemeente Leiden met NSA voor ogen heeft', vertelt Saskia Engels, bewegmanager in Leiden Zuid-West. 'Op 16 basisscholen, de meeste in achterstandswijken, worden na schooltijd sportlessen georganiseerd. Gratis, zodat alle kinderen kunnen snuffelen aan verschillende sporten.'

LEIDEN: BEWUST BEWEGEN

Kinderen in Leiden spelen al best veel buiten, vindt beweegmanager Engels. Maar veel kinderen, vooral in achterstandswijken, komen amper in aanraking met sport. 'Het is belangrijk dat kinderen zich meer bewust worden van het belang van bewegen. Dat geldt voor alle kinderen, maar juist ook voor kinderen in achterstandswijken, waar lidmaatschap van een sportclub niet vanzelfsprekend is. Het stimuleren van beweging past daarnaast in het beleid van de gemeente om overgewicht tegen te gaan. Daarvoor werken we samen met de GGD, met een cursus voor kinderen die meer moeten bewegen.' De sportlessen in Leiden worden volledig gesubsidieerd door de gemeente, de organisatie staat in het grootste deel van de stad onder regie van de welzijnsorganisatie LWO. Voor de sportcursussen wordt samengewerkt met basisscholen, sportverenigingen en -scholen en de GGD. Het sportaanbod is onderverdeeld in blokken van tien lessen en kinderen kunnen ieder blok een andere sport kiezen vertelt Yolande van Trier, projectcoördinator bij LWO. Het aanbod is heel gevarieerd, van streetdance tot voetbal en van judo tot acrogym. 'We vragen kinderen welke sporten zij graag zouden willen doen en zo kunnen we een aantrekkelijk programma samenstellen. Elke sport staat onder leiding van een gastdocent van een sportschool of sportvereniging. De docent wordt bijgestaan door stagiaires Sport & Bewegen van het ROC Leiden. Ook is er altijd een beroepskracht aanwezig die toezicht houdt bij de verschillende activiteiten. Hij of zij geeft ook pedagogische adviezen als dat nodig is.'

Korte spanningsboog

Voor de NSA bestaat weliswaar geen wettelijk kader, maar dat de begeleiding goed moet zijn geregeld spreekt voor zich, meent Van Trier. 'Het is natuurlijk best een moeilijke doelgroep. Niet iedere gastdocent heeft daar ervaring mee en weet daar mee om te gaan. De begeleiding is daarom afhankelijk van de sport en de groep. Als een groep meer aandacht nodig

heeft, bijvoorbeeld als blijkt dat de kinderen een korte spanningsboog hebben, zorgen we voor extra stagiaires.'

De gemeente Leiden streeft ernaar om 70 procent van de kinderen te laten sporten. Van Trier: 'Dat lukt heel goed in de middenbouw, op die leeftijd zijn kinderen over het algemeen heel enthousiast. Maar grotere kinderen blijken toch vaak andere interesses te hebben. We proberen hen te bereiken door sporten aan te bieden die op dat moment hip zijn. Een deel van de kinderen zou anders waarschijnlijk niet in aanraking met sport zijn gekomen.'

Valtechniek onder de knie

Er wordt in Leiden serieus getraind, vertelt beweegmanager Engels. 'Dat de les onder leiding van een echte trainer staat vinden de kinderen prachtig. Neem judo, een heel populaire cursus. Kinderen oefenen daar de techniek van grepen en vallen en willen die ook echt onder de knie krijgen.' Voor de deelnemende sportverenigingen en -scholen is deze aanpak belangrijk. Het is de bedoeling dat kinderen via de NSA kennis maken met een sport, om vervolgens door te stromen naar reguliere sportclubs en -scholen. Of dit lukt is nu nog niet duidelijk, zegt Van Trier. 'Daarvoor is het nog te vroeg. Wel zien we dat kinderen leren hoe leuk sport kan zijn, wat ze soms zelf niet verwacht hadden. We hopen natuurlijk dat ze daardoor blijven sporten.'

Engels vult aan: 'Veel ouders vinden het wel belangrijk dat

hun kinderen sporten, maar kunnen een sportvereniging of sportschool niet betalen. Voor deze ouders en kinderen heeft Leiden een minimaregeling. Als kinderen een sport erg leuk vinden en ze willen na de cursus doorgaan, kunnen ze toch lid worden van een club.'

Naast sport biedt LWO ook andere activiteiten, onder meer toneel- en muzieklessen. Al deze activiteiten na schooltijd leggen een extra belasting op de basisscholen. De scholen waren in eerste instantie niet heel gelukkig hiermee. De organisatie en uitvoering van het uitgebreide programma vraagt daarom een zorgvuldige werkwijze. Van Trier: 'De samenwerking met basisscholen hebben we zorgvuldig opgezet. De naschoolse activiteiten vinden vaak plaats op en rond de school. Dat is best een belasting voor de medewerkers die na school nog aanwezig zijn. Kinderen blijven daardoor langer op school dan alleen de duur van de lessen en daar kunnen leerkrachten last van hebben bij de werkzaamheden die ze 's middags doen.' Het is zaak om de consequenties van NSA vooraf goed te bespreken, dan weet iedereen wat hij of zij kan verwachten, weet Van Trier inmiddels uit ervaring. 'Het blijkt moeilijk om vooraf een goede inschatting te maken van de extra belasting die

NSA met zich meebrengt. Voorafgaand aan het project alle consequenties – bijvoorbeeld het gebruik van klaslokalen en schoolplein na schooltijd – door te spreken met de betrokkenen, komt beslist ten goede aan het succes van het project. Wanneer alle betrokken organisaties bij de start goed geïnformeerd zijn, verlopen de projecten over het algemeen soepel, leert onze ervaring.'

KIDSGEAR: LEKKER LEUK BEZIG ZIJN

'Kinderen en ouders die voor onze Sport-BSO kiezen, doen dat welbewust', meent Tseard Ettema, directeur van kinderopvangorganisatie Kidsgear. 'De Sport-BSO in Twello en Deventer is onderdeel van ons totale aanbod. Kinderen vinden het heel leuk om buiten lekker bezig te zijn, voor ouders is het vooral makkelijk. De tijd die ze kunnen doorbrengen met hun kinderen, hoeven ze nu niet meer te besteden aan het brengen naar en halen van sportclubs.'

Op een voetbalveld krioelen kinderen van alle leeftijden door elkaar, op jacht naar de bal. Een vrolijk gezicht, maar is dat niet lastig, al die kinderen van verschillende leeftijden die door elkaar heen rennen? 'Dat gaat juist heel goed', kan Ettema uit ervaring vertellen. 'Door met elkaar te sporten leren kinderen rekening te houden met een ander. Daarmee ontwikkel je belangrijke sociale vaardigheden.'

Zes jaar geleden ontstond bij Kidsgear het idee om samen met sportverenigingen in Twello sport aan te bieden op de BSO. Een schot in de roos. Zo'n dertig leerlingen van verschillende basisscholen maken zich op dinsdag- en donderdagmiddag moe op de velden van SV Twello. Inmiddels overweegt Kidsgear een derde locatie en onderzoekt het de mogelijkheid om het aanbod uit te breiden met zwemlessen. Kinderen en hun ouders kiezen meestal voor een keer in de week sporten naast de reguliere BSO van Kidsgear, waar onder meer drama en muziek op het programma staan.

Hoge eisen aan BSO

Lekker bewegen is op een Sport-BSO meer dan vrijblijvend

FOTO: ARCHIEF SPORTBEDRIJF LEIDEN

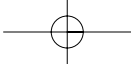

FOTO: CARLIES VAN DER BELT

Kidsgear: Lekker bezig zijn

achter een bal aan hollen. Bij Kidsgear wordt serieus getraind. 'Wij pakken het professioneel aan, we leren kinderen echt hoe een sport als basketbal of voetbal werkt. We hebben vijf of zes hoofdsporten - voetbal, basketbal, handbal, hockey, volleybal en softbal - die regelmatig terugkomen in het programma.' De sportinstructeur die de training verzorgt, heeft een sportopleiding gedaan waar ook pedagogische vaardigheden onderdeel van uit maken. 'Op dit moment hebben we een instructeur van de Calo. De opleiding is belangrijk want de Wet kinderopvang stelt hoge eisen aan de begeleiding. Bij de kinderopvang gaat het om heel jonge kinderen, van 0 tot 4 jaar en die wil je in vertrouwde handen achterlaten.' De leidsters van een BSO moeten volgens de wet een pedagogische opleiding op middelbaar niveau hebben voltooid. 'De Sport-BSO is als een gewone BSO, daarom zijn er naast de sportinstructeur altijd gediplomeerde leidsters aanwezig. Bij ons zijn dat leidsters die affiniteit hebben met sport.'

Sport moet vooral leuk zijn, voor alle kinderen die deelnemen meent Ettema. Pedagogische vaardigheden zijn nodig om de veiligheid van de kinderen te waarborgen, maar ook om ervoor te zorgen dat het programma speels en dus aantrekkelijk is voor kinderen. Gekwalificeerde medewerkers hebben bovendien inzicht in de werking van groepsprocessen. Ettema: 'Het is belangrijk om te weten hoe je moet omgaan met groepen. We willen dat alle kinderen meedoen tijdens onze lessen, niemand krijgt de kans om zich afzijdig te houden. Daarom delen we bijvoorbeeld de groepjes steeds anders in. Zo voorkomen we dat niet altijd dezelfde kinderen als laatste worden gekozen. Met goede begeleiding kan sport een uitstekende manier zijn om kinderen te leren voor zichzelf op te komen.'

Professionele aanpak

Kidsgear is een reguliere kinderopvangorganisatie en het programma van de Sport-BSO lijkt dan ook op dat van andere BSO's. Kinderen gaan vanuit school rechtstreeks naar Kidsgear, waar ze eerst een uurtje de tijd hebben om bij te komen van de schooldag. Ze krijgen wat te drinken en kunnen hun verhaal kwijt. Tegen een uur of drie zijn alle kinderen binnen. Ettema: 'Dan gaan we naar het sportveld. Eerst krijgen de kinderen een warming-up, daarna werken we aan de techniek en afsluitend is er tijd voor een wedstrijdje. We hebben afspraken gemaakt met sportverenigingen, die op deze manier kinderen kunnen warm kunnen maken voor hun sport. Zij stellen faciliteiten beschikbaar en zorgen voor de instructeurs. Deze afspraken moeten wel duidelijk zijn', benadrukt Ettema. 'We moeten erop kunnen vertrouwen dat er een instructeur is, de kinderen rekenen erop. Verder hebben we niet veel nodig. Een sportveldje, het liefst in de buurt van de school, voldoet al. En een terrein met harde ondergrond is prettig voor de dagen dat het regent, want we sporten vrijwel altijd buiten. Ja, ook als het miezert. Kinderen zitten de hele dag al binnen. En als je lekker bezig bent, heb je het niet zo snel koud!'

Over de auteur

Margit Warmink is freelance journalist en schreef dit stuk in opdracht van NISB

Correspondentie: danny.vandijk@nisb.nl
dayenne.labee@nisb.nl

